

MARK T. MUSTIAN

Avukat ve yazar. 1983'te Florida Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu, aynı yıl Florida barosuna girdi. İlk romanı *The Return* 2000 yılında yayımlandı. 2015'te Word of South adlı edebiyat ve müzik festivalini kurdu. Florida ve Michigan'da yaşıyor.

u s u l g e r e ğ i

Bu kitap, Amerikalı yazar Mark T. Mustian'ın 2010 yılında
Aimy Einhorn Books/Putnam tarafından yayımlanmış
The Gendarne başlıklı romanının çevirisidir.

Orjinal İngilizce metinde geçen Türkçe sözcükler ile yazarın
vurgulamak istediği sözcükler *italik* verildi.

Türkçe yazımda Ömer Asım Aksoy'un *Ana Yazım Kılavuzu*
(Epsilon Yay.) temel alındı, Necmiye Alpay'ın
Türkçe Sorunları Kılavuzu'ndan (Metis Yay.)
yardımcı kaynak olarak yararlanıldı.

y a y ı n c ı n ı n n o t u

JANDARMA

Aras Yayıncılık
İstiklal Caddesi, Hıdiviyal Palas 231/Kat 1
34430 Tünel, Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 252 65 18 - 243 06 02
Fax: (0212) 252 65 19
info@arasyayincilik.com
www.arasyayincilik.com
Sertifika No: 10728

ARAS - UÇU 259

Jandarma
Mark T. Mustian
The Gendarme

Çeviri
Maral Cavak Fuchs

Yayıma Hazırlayan
Ekin Kurtdarcan

Düzeltili
Lora Sarı

Kapak Tasarımı
Melisa Arsenyan

Kapak Fotoğrafı
Dikran Mgunt'un *Amidayi artzakankner* kitabında bulunan fotoğraf
houshamadyan.org'dan alınmıştır.

© Aras Yayıncılık, 2021 © Mark Mustian, 2010
Bu kitabın Türkçe hakları AnatoliaLit Ajans aracılığıyla
New York Mendel Media Group LLC üzerinden alınmıştır.
ISBN 9786052100936

Baskı ve Cilt
Sena Ofset, 2. Matbaacılar Sitesi 4NB7-9-11 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 38 46 / Sertifika No: 45030

Mart 2021, İstanbul

JANDARMA

MARK T. MUSTIAN

İNGİLİZCEDEN ÇEVİREN
MARAL CAVAK FUCHS

Bern'e

Kükreyen Rüzgâra.
Hangi sözcüğü arıyorsun,
Sesine ilham olacak,
Uykunun derinliklerinden?
Söyle.

Wallace Stevens, 1917

Vızıldayan bir ambulansın içinde uyanıyorum.

Görevliler telaşla toplanıyor, eldivenli bir parmak geri çekiliyor.

Hafıza geriye akıyor: baş ağrısının ezici baskısı, karanlık. Üşüyorum şimdi. Yüzüm hissiz.

“Beni duyabiliyor musunuz?”

Başım....

“İsminiz nedir?”

Kısa kısa konuşmalar. İngilizce mi? Sonunda, “Em... Em... Emmett Conn.”

“Nerede yaşıyorsunuz?”

Düşünüyorum. “Wisteria Court, yirmi üç on beş. Wadesboro, Georgia.” Sözcükler daha kolay akmaya başlıyor.

“Ne zaman doğdunuz?”

Bir an duraklıyorum, gerçekten bilmiyorum. “1898 yılında.” Uzun yıllardır böyle söylüyorum. “Doksan iki yaşındayım.”

Gözlerimde bir ışık parlıyor, ağır ağır zonklayan ağrı başımı oyuyor. Alkol kokusu alıyorum. Metalik sesler titreşiyor. Siren sesi yükseliyor – önceden duymamış mıydım? Ardından sessizlik, sadece bir cızırtı ve karanlık. Uyku bastırıyor. Buraya kadar mıydı?

Ansızın bir üşüme geliyor, sonra hiçlik.

Uyanıyorum. Bir ürperti beni sarsıp kayboluyor, şiddetli bir rüzgâr geçip gidiyor. Geriye, تنها bir köşede, bel-

ki bir sinirin uç noktasında mevzilenen baş ağrısı kalıyor. Yüzüme dokunuyorum. Bir yerlerde bir televizyon konuşuyor, belki başka bir odada. Hiç pencere görmüyorum, doğal ışık yok. Ben... neredeyim?

Hemen yanibaşımda bir hışırtı. Şekiller biçimleniyor ve bir kadına, bir sese dönüşüyor.

“Uyanıksınız.”

Bir an için oraya döndüğümü düşünüyorum, yaralı olarak. Bir mahkûm. Kimliği belirsiz hasta A-17.

“Nasıl hissediyorsunuz?”

Gözlerimi kapatıyorum. Askerdim. Yaram, savaşa veya daha öncesine dair hatıralarımı alıp götürdü.

“Bir komşunuz düştüğünüzü görmüş,” diye fısıldıyor kadın. “Nöbet geçirmişsiniz. Size birtakım testler uygulayacaklar.”

“Ne için?” Kendimi sakinleştirmeye çalışıyorum, kalp atışlarımı da.

Duraklıyor. “Felç. Veya bir beyin... şeysi.”

Komik olduğu için gülümsemeye çalışıyorum. Bir beyin şeysi. Ona doğru dönüyorum, ağrı başıma saplanarak cevap veriyor.

“Ben yaşlı bir adamım.”

“Kızınızı arıyorlar,” diyor. Benden uzak duran kızımı.

Kadın –hemsire mi?– çarşafı çekiştiriyor. “Nerelisiniz?”

İç çekiyorum. Yabancılığım birkaç sözcükle ele veriyor kendini. Geçen onca yıla, İngilizce için sarf ettiğim onca çabaya rağmen.

“Amerikalıyım.” Ağzımdan çıkan bu. Kadın başını sallıyor.

“Sizi MR için hazırlayacağız.” Bir şeyler daha söylüyor ama üzerime bir yorgunluk çöküyor. Kollar dirsek, dir-

sekler eklem oluyor, PVC borusu oluyor. Damar yolları kıllarla kaplanıyor. Düşünüyorum, bu kadar zaman nasıl yaşadım?

Uykuya dalıyorum.

Yine soğuk ve rüzgâr. Bu sefer görebiliyorum – uzun, rüzgârlı bir ova ve bir tren, çıkardığı kara dumanı rüzgâr-la birlikte iki yana savuran çok eski bir buharlı lokomotif. Duman ağır ve berbat kokuyor, yanan odunun tatlı kokusu gibi değil, daha keskin, daha ilkel. Rüyaya sızan kokunun tuhaflığı beni bırakmıyor. Tren sallıyor. Çevreyi tanımıyorum.

İlkbahar veya yaz olmalı, öğleden sonrası gibi. Rüzgâr, tren ve birkaç tozlu ağaç dışında çorak olan ovanın içinden hızla esip geçiyor. Tren neredeyse hiç ilerlemiyor; hatta ben, kafam bir gemi direği gibi bir aşağı bir yukarı sallanırken, aynı yönde ondan daha hızlı hareket ediyor gibiyim. Sol tarafımda uzakta, ovanın sonlandığı noktada, kırmızı ve eflatun rengi dağlar ufukta birleşiyor. Sağ tarafımda batmakta olan güneş, yönümün güney olduğunu gösteriyor. Hiçbir şey duymuyorum, bu da anı gerçeküstü, hatta başka bir dünyaya ait kılıyor, tabii tren, bir de insanlar olmasa.

Yüzlerce insandan oluşan kara insan zincir, trenin hareket ettiği yönde ağır adımlarla ilerliyor. Neden onları daha önce fark etmediğimi merak ediyorum – belki adımlarının ağırlığından, belki de gölgelerle iç içe geçmiş olmalarından. Hacılara benziyorlar, çoğunlukla siyah giyinmiş, teselliye geçmişte arayanların boğazlı yakaları ve şallarını geçirmişler üzerlerine. Birkaçı katır üstünde yol alıyor, arada bir de bir yük arabası tekdüze ilerleyen sırayı bölüyor.

Sıra ufkun ötesine doğru uzayıp gidiyor, ilk tahmin ettiğimin aksine, yüzlerce değil binlerce, belki daha da fazla insan. At sırtında adamlar onların yanında ilerliyor, dimdik, sürüyü güden köpekler gibi aralara girip çıkıyorlar. Aşağı uzanıp kemerimin tokasını hissediyor ve bir binici gibi ileri doğru sürüyorum. Elim uzun tüfeğin metal ve ahşabının sertliğine çarpıyor. Bir an için çok tanıdık geliyor. Ardından, tıpkı ilk baş ağrısından sonra olduğu gibi, ürperti bir noktada yoğunlaşıyor, soğuk ve esintiyle birlikte giderek azalıyor. Sonra kayboluyor.

Tekerlekli sedye cilalanmış zeminde kayıyor. Ameliyathane işareti, siyah bir ok. Ameliyat sonrası bakım ünitesi, ok. Gümbürdeyen, dönen geniş bir aracın ağır hareketi. İnsanlar yanımızdan geçiyor, konuşuyor. Onkoloji, ok. Radyoloji, ok. Son bir dönemeç, yavaşlama.

İri cüsseli bir hemşire elini kızıl saçlarından geçiriyor.
“Oturabilir misiniz?”

Işıklar parıldayıp kırpışıyor. Baş ağrısı neredeyse kayboldu, yerinde ise bir hassaslık var, yeni oluşmuş bir yara gibi. Başımı hızla oynattığımda veya tepedeki ışığa baktığımda canım acıyor. Yavaşça, temkinli bir şekilde hareket ediyorum. Bir elimi yüzüme götürüyorum.

Hemşire beni büyük bir makineye bağlı başka bir sedyeye kaydırıyor.

“Buraya, başınız bu dayanağa gelecek şekilde yatın.”

Hassas, yumurta kafalı bir adam olarak söylenene itaat ediyorum. Yine –elimde olmadan– öncesini, hastaneyi düşünüyorum. Yetmiş yıl öncesini. Adımı hatırlamam neredeyse bir yıl sürmüştü. O zaman ölmem gerekiyordu. Carol olmasaydı ölmüş olurdu.

“Sizi biraz yukarı kaydırılım.”

Hastaneden sonrasını gayet iyi hatırlıyorum ama öncesi halen karanlık, sadece ışık parıltıları. Savaş, dünya savaşı hakkında neredeyse hiçbir şey hatırlamıyorum. Nadiren rüya görüyorum.

“Olabilmiş hâlede hareketsiz yatın.” Ses bir kulaklıktan geliyor. Elime plastik bir nesne tutuşturulmuş. “İhtiyacınız olursa panik düğmesine basın.”

Sedye makinenin içine doğru kayıyor. Aparat uğulduyor ve tıkırdıyor. Makine hızlanarak gümbürdüyor, kulaklarımı acıtacak derecede gürültülü metalik sesler çıkartıyor. Kulak tıkaçları tıngırdıyor ve kulaklarımın içinde titriyor. Bu işin amacını merak ediyorum – hayatıma birkaç nefes daha eklemek mi? Carol öldü, öleli üç yıl oldu. Ben yaşıyorum. Doksan iki yıl geçti– ne için? Ne için?

Panik düğmesine basıyorum. Sonra, usulca bırakıyorum.

At altımda salınıyor, yüzümde rüzgâr. Karanlık. Sağım-
da bir kamp ateşinin ışığı titreşiyor. Rüzgâr beraberinde
sesler getiriyor, acı bağırışlar, boğuk hırıltı ve inlemeler.
Kelimeler birbiri ardına yağıyor: Sus! Kalk! Hafif bir hıç-
kırık önce şiddetleniyor, sonra azalıyor ve kesiliyor. Bir
itham olarak savrulan *gâvur* kelimesi, bir anda önüme
düşüyor. *Bahşiş. Sigara.* Sesli sessiz harflerden oluşan
heceler, kelimeler ve homurtular, bir iletişim biçimiymiş-
çesine art arda sıralanıyor. Hırlamalar, konuşmalar.

Rüyanın derinliklerinde bile kafama dank ediyor, ben
bu dili biliyorum. Hep biliyordum. Bu tuhaf bir şey, rüya
görmek ve rüya gördüğünü algılamak, her şeyin farkında
olan bir hayalet veya Tanrı gibi hayalin ötesinde sallanmak.
Bir an için kendimi at sırtında, rüzgâra karşı alacalı, yün
bir battaniyeye sarınmış görüyorum, yüzüm pis ve sakallı,
saçlarım uzun ve dağınık. Gencim, belki on yedimde, zayıf
ve dimdiğim, kara gözlerim, kalın kaşlarım var. Sonra, ade-
ta hareket eden bir kameradan bakarcasına her şey girdap
halinde dönmeye başlıyor, ta ki kendimi yeniden salınan
atın tepesinde, bir çekiştirir bir ittirirken, karanlığın için-
den aşağıdaki gri karaltıları gözlerken bulana kadar.

Bir adam bacaklarını açarak öne eğiliyor, çıplak kıcı loş
ışıkta görülebiliyor. Yaklaştığını fark ederek bana doğru
dönüyor, gülümsüyor, sonra vücudunu geri çekerek kolu-
nu altındaki nesneye doğru uzatıyor. Altında yüzü çamura

bulanmış genç bir kız yatıyor. Başımı sallayarak reddediyorum, sırtıtuğında dişlerindeki boşlukları, kirli sakalını, halen sert olan *kamışını* inceliyorum. Adı İzzet, onu bir yerlerden tanıyorum. Sonra tekrar kızın üzerine çıkıyor, domuz gibi homurduyor, kız inliyor, etin ete vurmasının sesi rüzgârla karışıyor. Bir an için neden burada olduğumu merak ediyorum, neden henüz hatırlayamadığım bu yeri biliyormuşum gibi hissettiğimi, anlayabildiğim bu dili neden bir türlü adlandıramadığımı. Kamp ateşinden yükselen dumanın kokusunu alıyor, bağırışları, iniltileri ve hışırtiları duyuyorum. Rüzgârı hissediyorum. Kendi ağzıma dokunuyorum. Daha önce burada bulunduğuma eminim, bu atı sürdürdüm, bu kelimeleri kullandım, aynı sessiz tanıklıkta bulundum, izledim ve bekledim. Bu duygu sonra kayboluyor, geride karanlık, soğuk ve rüzgâr kalıyor. Battaniyeye sıkıca sarınıyor ve gecenin içine doğru ilerlemeye devam ediyorum.

Birisi yüzüme dokunuyor. Adımı bilmiyor, çevremdekileri tanımıyorum. Sert bir yüzeye bir sıvı damlıyor, metal zangırdıyor, havada ilaç kokusu – her şey tanıdık, her şey yabancı. Düşmanlar arasında mıyım? Ellerim titriyor, vücudum korunma içgüdüsüyle geriliyor, ta ki bir anahtarın kilide tam oturması gibi Dr. Harry Wan'ın yuvarlak ve pürüzsüz suratını algılayana kadar. Hastanenin parlak ışıklarını, değişmeyen dahili anonlarını, plastik ve idrar kokularını tanıyorum. Ben Emmett Conn. Amerika'dayım. 1990'ın nisan ayındayız.

“Bugün nasılsınız?”

Halen rüyanın etkisindeyim, soğüğün ve rüzgârın. Atın ter kokusunu alıyorum.